

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

Гресь Юлія Олегівна РЕФЛЕКСИВНЕ МИСЛЕННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧОГО.....	504
Загородній Ігор Вікторович ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ПЕРЕВІРКИ НА ПОЛІГРАФІ ПРИ ПРОВЕДЕННІ КАДРОВОГО ДОБОРУ НА СЛУЖБУ В ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНАХ	506
Колодіна Анна Сергіївна ЩОДО ПИТАННЯ АЛГОРИТМІЗАЦІЇ СЛІДЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	508
Хижняк Євген Сергійович, Холод Олег Володимирович ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ.....	511
Чіпко Наталія Василівна, Лисяк Назар Васильович РОЛЬ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ШАХРАЙСТВА В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ	512
Шишацька Юлія Олегівна ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПІД ЧАС ЗАСТОСУВАННЯ КОНФІДЕНЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	515
Чернов Олександр Віталійович МОДУС ОПЕРАНДІ ЯК ВИЗНАЧНА КРИМІНАЛІСТИЧНА КАТЕГОРІЯ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ УМИСНИХ ВБИВСТВ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	519
Єленич Світлана Ігравівна ОДЕСЬКА КРИМІНАЛІСТИЧНА ШКОЛА: ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ МОДЕЛІ ОБ'ЄДНАННЯ ВЧЕНИХ.....	521
Стаурська Олександра Миколаївна ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ЗБУТУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ЩО ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ З ВИКОРИСТАННЯМ КІБЕРПРОСТОРУ	524
Абу Еласал Анна Олександрівна ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТОСТІ ОСІБ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ЛЕГАЛІЗАЦІЮ ДОХОДІВ ВІД КОРУПЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	526
Алексєєва Ліна Леонідівна ФОРМИ ВИКОРИСТАННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ РОЗСЛІДУВАНЬ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ	528
Бершавська Анастасія Сергіївна ДО ПИТАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЗНАЧУЩОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ЗЛОЧИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ПОСОБНИЦТВОМ АГРЕСОРУ	530
Горобець Євген Вікторович ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ ЯК ОБ'ЄКТ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	531
Єлхін Олексій Володимирович ЦИФРОВІ ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЯК ФОРМА ВИКОРИСТАННЯ ДОХОДІВ, СФОРМОВАНИХ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	533
Кривда Людмила Русланівна ДОПОМОГА СУДОВО-МЕДИЧНОГО ЕКСПЕРТА (СПЕЦІАЛІСТА) В ОГЛЯДІ ТРУПА НА МІСЦІ ПОДІЇ	535
Кухарук Ігор Миколайович ІНСТИТУТ АДВОКАТСЬКОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЯК ФОРМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ЗМАГАЛЬНОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	537
Кучеров Дмитро Сергійович ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АУДІО- ТА ВІДЕОКОНТРОЛЮ ОСОБИ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ПОДАТКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	539
Луцюк Роман Петрович СТРУКТУРА ТА ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПІЗНАННЯ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	541
Макогін Ірина Володимирівна ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ВБИВСТВ, ВЧИНЕНИХ З НЕОБЕРЕЖНОСТІ	543
Мурашко Анастасія Сергіївна МОДЕЛІ ЗАЛУЧЕННЯ СПЕЦІАЛІСТА-ПРОФАЙЛЕРА В МЕЖАХ ЗДІЙСНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	545
Наумович Ігор Сергійович ТИПОВІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ НЕБЕЗПЕЧНИХ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ РОСЛИННОГО ПОХОДЖЕННЯ	546
Паламарчук Олексій Олександрович ЩОДО ПИТАННЯ НАДАННЯ ХАРАКТЕРИСТИКИ ОСОБИСТОСТІ ЗЛОЧИНЦЯ У СКЛАДІ ЗЛОЧИННОГО УГРУПУВАННЯ.....	548
Пишненко Ірина Юрївна КРИМІНАЛІСТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ДІЯЛЬНОСТІ З РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	551

сійної діяльності і, як наслідок, більш ефективного забезпечення реалізації принципу змагальності у кримінальному провадженні. Одним із можливих шляхів вирішення є запровадження інституту адвокатського розслідування як відповідної комплексної форми діяльності захисника у кримінальному провадженні, яка спрямована на збирання, формування, дослідження та використання доказів з метою спростування висунутого обвинувачення та встановлення обставин кримінального провадження, які з об'єктивних чи суб'єктивних причин не з'ясовані органами досудового розслідування. Формування такого інституту потребує вирішення відповідного спектру завдань, зокрема: *по-перше*, вивчення та теоретичне осмислення досвіду інших країн, де такі інститути отримали нормативне закріплення та є усталеними практиками адвокатської діяльності; *по-друге*, виокремлення форм та складових, які можуть бути впроваджені у вітчизняну правозастосовну практику; *по-третє*, формування відповідних законодавчих пропозицій та їх громадське обговорення як у середовищі професійних адвокатів так і серед працівників суб'єктів системи органів кримінальної юстиції; *по-четверте*, впровадження вказаних положень у практичну діяльність; *по-п'яте*, забезпечення інструментів підвищення кваліфікації та формування відповідних організаційно-тактичних, етичних та правових моделей здійснення адвокатами такої діяльності.

Ключові слова: кримінальне провадження; доказування; адвокат; адвокатське розслідування

Keywords: criminal proceedings; proving; lawyer; legal investigation

Кучеров Дмитро Сергійович

Національний університет «Одеська юридична академія»,

аспірант кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АУДІО- ТА ВІДЕОКОНТРОЛЮ ОСОБИ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ПОДАТКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Однією із важливих загроз національної безпеки є загроза її економічній стабільності. З урахуванням цього важливим напрямом боротьби зі злочинністю є виявлення, викриття, попередження та розслідування податкових кримінальних правопорушень. Серед вітчизняних вчених-криміналістів, які у своїх наукових роботах зверталися до визначення особливостей розслідування злочинної діяльності у сфері оподаткування, слід назвати В. В. Білоуса, А. Ф. Волобуєва, А. В. Даниляка, Н. Я. Дондика, М. М. Корнієнка, В. В. Лисенка, М. М. Ляшенка, Г. А. Матусовського, А. М. Падалку, О. В. Пчеліну, П. В. Цимбала, С. С. Чернявського та інші. Проте питання можливостей використання негласних слідчих (розшукових) дій при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень для отримання важливої доказової інформації залишається недослідженим.

На нашу думку, під час розслідування тяжких та особливо тяжких кримінальних правопорушень, що вчиняються у сфері оподаткування, саме негласні слідчі (розшукові) дії дозволяють здобути та закріпити важливу доказову та орієнтуючу інформацію, яку не можливо здобути іншим шляхом і без якої слідству не завжди вдається повною мірою встановити усіх учасників злочинної схеми та саму злочинну схему і технологію її реалізації, виявити місце знаходження грошових коштів, що стали предметом злочинного посягання, а також виявити матеріальні та нематеріальні активи, які можуть бути використані для відшкодування завданої шкоди.

Однією із негласних слідчих (розшукових) дій, що дозволяє отримати важливі данні при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень, є аудіо- та відеоконтроль особи. Відповідно до ст. 260 КПК України аудіо- та відеоконтроль особи є різновидом втручання у приватне спілкування, яке проводиться щодо певної особи, що є фігурантом криміналь-

ного провадження, без її відома на підставі ухвали слідчого судді, якщо є достатні підстави вважати, що розмови цієї особи або інші звуки, рухи, дії, пов'язані з її діяльністю або місцем перебування, можуть містити відомості, які мають значення для досудового розслідування [1]. А. В. Сердюк зазначає, що зміст даної статті КПК України не визначає чіткого місця проведення даної негласної слідчої (розшукової) дії, та припускає, що це може бути як приватне володіння особи, так і громадське місце, чи будь-яка інша ділянка простору, в якій повинна з'явитися певна особа [2, с. 168]. Фактично, так воно і є, однак за умови, коли аудіо- та відеоконтроль особи необхідно провести у певному приміщенні, вільний доступ до якого обмежено, виникає необхідність проведення єдиного тактичного комплексу негласних заходів, тобто аудіо-, відеоконтроль особи проводиться у поєднанні із обстеженням публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи.

З процесуальної точки зору, санкціонування даного тактичного комплексу потребує отримання ухвали на проведення кожної із зазначених негласних слідчих (розшукових) дій. Це чітко передбачено відповідними статтями КПК України та обумовлюється самим змістом даних негласних слідчих (розшукових) дій, що пов'язані із порушенням певних конституційних прав та свобод людини та громадянина.

З позиції особливостей тактики проведення даного тактичного комплексу, то слід зазначити, що аудіо-, відеоконтроль особи у поєднанні із обстеженням публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи спрямований на вирішення конкретного тактичного завдання або ряду завдань розслідування та передбачає їх реалізацію як самостійної тактичної операції або ж як структурної складової інших тактичних операцій. Це пов'язано із тим, що сам по собі аудіо-, відеоконтроль особи потребує попереднього отримання певної переконливої інформації щодо того, відносно якої особи та чому є реальна необхідність проведення даної негласної слідчої (розшукової) дії, яка інформація щодо осіб, причетних до вчинення податкових кримінальних правопорушень, способів вчинення таких правопорушень, злочинних схем та технологій їх реалізації, суми грошових коштів та місця їх знаходження, тощо може бути отримана за результатами її проведення. Крім того, слідство має чітко розуміти, стосовно якої конкретно особи необхідно проводити дану негласну слідчу (розшукову) дію, в яких локаціях дана особа може обговорювати питання, що стосуються розслідуваних податкових кримінальних правопорушень, яка точна адреса таких локацій та режим доступу до них певних осіб тощо.

Необхідно підкреслити, що аудіо-, відеоконтроль особи дозволяє отримати більш детальну інформацію, що стосується злочинної події, за рахунок того, що особа не підозрює про проведення щодо неї такого заходу і відповідно вільно обговорює питання, що стосуються злочинної події. Крім того, у ситуаціях, коли особа використовує різноманітні мобільні застосунки, які забезпечують з'єднання абонентів мобільного зв'язку через мережу Інтернет та унеможливають фіксацію розмов особи шляхом зняття інформації з електронних комунікаційних мереж у порядку статті 263 КПК України, саме безпосередній аудіо-, відеоконтроль особи дозволяє зафіксувати такі розмови.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
2. Сердюк А. В. Місце аудіо-, відеоконтролю особи та аудіо-, відеоконтролю місця у системі негласних слідчих (розшукових) дій. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. Вип. 10. С. 166–172.

Ключові слова: досудове розслідування, податкові кримінальні правопорушення, негласні слідчі (розшукові) дії, аудіо-, відеоконтроль особи.

Keywords: pre-trial investigation, tax criminal offenses, covert investigative (search) actions, audio and video monitoring of a person.